

No: 1623 – Mahreç İşareti

MERZİFON DOKUMASI

Tescil Ettiren

MERZİFON TİCARET VE SANAYİ ODASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 30.09.2021 tarihinden itibaren korunmak üzere 05.08.2024 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No : 1623
Tescil Tarihi : 05.08.2024
Başvuru No : C2021/000389
Başvuru Tarihi : 30.09.2021
Coğrafi İşaretin Adı : Merzifon Dokuması
Ürün / Ürün Grubu : Dokuma / Dokumalar
Coğrafi İşaretin Türü : Mahreç işareti
Tescil Ettiren : Merzifon Ticaret ve Sanayi Odası
Tescil Ettirenin Adresi : Harmanlar Mahallesi Müftüvehbi Sokak 1 1-9 Merzifon AMASYA
Coğrafi Sınır : Amasya ili Merzifon ilçesi
Kullanım Biçimi : Merzifon Dokuması ibaresi, aşağıda verilen logo ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Merzifon Dokuması ibaresi, logosu ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur. Logo kullanımını isteğe bağlı olup renk ve yazı karakteri özellikleri aşağıda verilmektedir.

Logo özellikleri		
Renk	 C:11 M:100 Y:100 K:54	 C:39 M:64 Y:89 K:35
Yazı karakteri	Merzifon: Arrus BT	Dokuması: H.H. Samuel

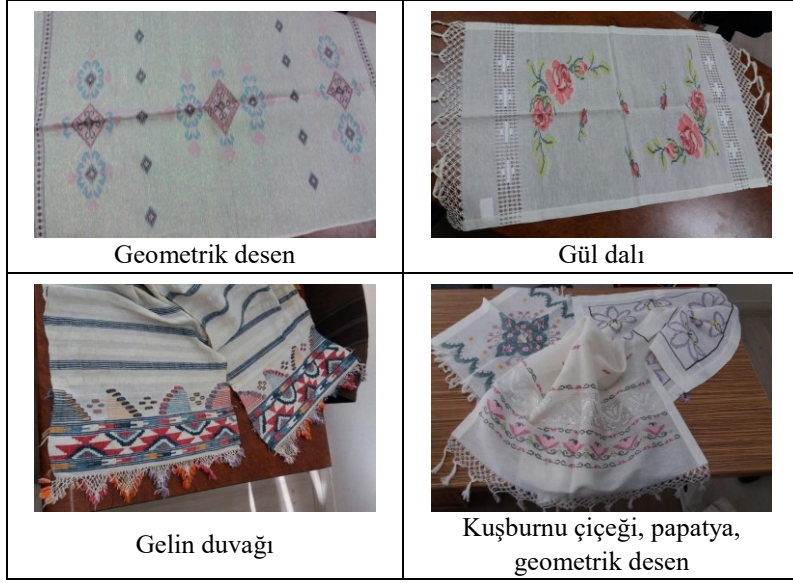
Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Merzifon Dokuması; pamuk iplik ve iki ayaklı kamçılı tezgâh kullanılarak Amasya ili Merzifon ilçesinde üretilen el dokumasıdır. Zimini genellikle beyazdır.

Merzifon Dokuması gömlek, iç çamaşırı, çarşaf, peşkir, peştamal, örtü vb. birçok ürünün üretiminde kullanılır. Dokuma, coğrafi sınırdaki "bez" olarak da adlandırılır. Eski yıllarda çok çeşitli dokumalar yapılmasına rağmen günümüzde kullanılmakta olan dokuma şekillerine aşağıda yer verilmektedir.

- Potlu dokuma: Çarşaf, peşkir ve peştamal gibi dokusu yüksek ürünlerin üretiminde tercih edilen dokuma şeklidir.
- Düz dokuma: Atkı ve çözgü ipliklerinin 90°'lik açı verilerek kullanıldığı, tek renkli veya renkli dokumadır.
- Bürük dokuma: Düz dokuma tekniği ve potlu dokuma tekniği ile üretilen dokuma olup kadın dış giyim ve ev tekstil ürünlerinin üretiminde kullanılır. Diğer dokuma şekillerine göre daha az üretilir.
- Alaca dokuma: Potlu ve düz dokumada renklendirme yapılırken iki rengin birbirine yansımaları şeklinde üretilen dokumadır. Peşkir, peştamal, dış giyim gibi ürünlerin üretiminde kullanılır. Diğer dokuma şekillerine göre çok daha az üretilir.
- Kıvrıtma dokuma: Esnek ve lastikli iplik dokunan düz dokumadır. Dış ve iç giysi üretiminde kullanılır.
- Çarşaf dokuması: Bez ayağı dokuma tekniği ile üretilen dokumadır.
- Potlu çarşaf dokuma: Atkı ve çözgü ipliklerinin 1-2 veya 2-3 cm'lik mesafelerle ve 90°'lik açı ile kullanılması suretiyle üretilen dokumadır.

Dokumacılar, duygu ve düşüncelerini motiflere yansıtırlar. Motifler Türk işi, tel kırma ve kanaviçe yöntemleriyle uygulanır. Merzifon Dokumasında en çok kullanılan motif ve desenlere aşağıda yer verilmektedir.

Merzifon Dokumasının sonları genellikle, uzunluğu 7 ile 25 cm arasında değişen ve makrame tekniğiyle yapılan saçaklarla bağlanır. Dar ve geniş çizgili soba borusu, boncuklu bükme, cin düğümü, kelebek bağlama, düz bükme, çarşaf bağı, yürek bağı, baklava, sarhoş sokağı, örümcek bağlama ve süper bağ adı verilen saçak bağlamaları kullanılır. Merzifon Dokumasında en çok kullanılan saçak bağlamalarına aşağıda yer verilmektedir.

Merzifon Dokumasının geçmişi 19. yüzyıla dayanır. Merzifon ilçesinin ekonomisinde ve kültüründe önemli bir yere sahiptir. Coğrafi sınırdaki çeyiz sandıklarında yer alır. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunur.

Üretim Metodu:

Merzifon Dokumasının üretiminde kullanılan malzeme, tezgâh, araç ve gereçler ile üretim aşamalarına aşağıda yer verilmektedir.

İplik: Kırmızı başta olmak üzere turkuaz, mavi, yeşil, turuncu, sarı, mor ve pembe gibi canlı renklerdeki pamuk iplik kullanılır. Motif, desen ve tekniğe bağlı olarak ip numaraları değişir. Renkli çizgilerde kullanılan ipin numarası, çözümlerde kullanılan beyaz iplerle aynı olup 60/2'dir. Atkıda ise 30/2, 20/2 vb. numaralı ipler kullanılır.

Tezgâh: Metalden yapılmış kamçılı tezgâh kullanılır. Tezgâh genişliği genellikle 60 cm, 120 cm veya 150 cm'dir.

Levend: İpliklerin sarıldığı bölüm olup metal tezgâhın başında iki adet bulunur.

Toka: Tezgâhın "kanal" olarak adlandırılan kısmına iple bağlı olan ve mekiğin çalışmasını sağlayan parçadır.

Tarak: Tefe üzerinde bulunan ve ipleri dokumaya hazırlayan bölümdür.

Ayak: 1 m uzunluk ve 15 cm genişlikteki tahtadan yapılmış kasaların açılmasını ve mekiğin hareket etmesini sağlayan parçadır. İki ayak kullanılır.

Kamçı: Tezgâhın üst kısmında asılı duran ve mekiğe hız veren kanalları çalıştıran bölmedir. Kamçı iple çekilince dokuma sistemi çalışır.

Oklava: Genellikle lastikten yapılır ve dokuma sırasında gücüye ağızlık açar. Üç adettir.

Gücü: Tezgâhın en önemli parçası olup ince tahtalardan yapılır. Oklavaların ağızlık açmasını ve iplerin tel tel ayrılmasını sağlar.

Selvin: Ağaçtan yapılan, üzerinde kanallar bulunan ve kendi etrafında dönerek gücülerini hareket ettiren parçadır.

Dokuma işlemine çözgü yapımıyla başlanır. Çözgü ipleri tezgâha alındıktan sonra tahar ve armür teknikleri uygulanarak ve atkı ile çözgü ipleri birlikte kullanılarak düz dokuma işlemi başlar. Tezgâhın başına geçilerek ayakçıklara sağ ayak ile basılır, sol el ile tufa ileriye itilir, mekik içerisine masura konur, mekik yuvasına yerleştirilir. Daha sonra sağ el ile tokmak hızlıca çekilir, mekiğin sağdan sola geçişi sağlanıp tufa içeri doğru geri çekilir ve sol ayak basılır. Mekik soldan sağa geçer. Bu işlem tekrarlanarak dokuma tamamlanır. İşlem bittiğinde dokunan kumaş tezgâhtan çıkartılır. Tezgâhtan çıkan kumaşın saçak bağları hazırlanır.

Merzifon Dokumasının zemini genellikle beyazdır. Motifler Türk işi, tel kırma ve kanaviçe yöntemleriyle uygulanır. Dokumanın sonları genellikle, uzunluğu 7 ile 25 cm arasında değişen ve makrame tekniğiyle yapılan saçaklarla bağlanır. Dokuma şekillerine aşağıda yer verilmektedir.

- Potlu dokumalarda, atkı ve çözgü ipleriyle 1-2 veya 2-3 cm'lik mesafeler verilerek pot yüksekliği oluşturulur.
- Düz dokuma tek renk veya renkli olabilir. Atkı ve çözgü iplikleri 90°'lik açı verilerek kullanılır.
- Bürük, potlu ve düz dokuma teknikleri birlikte kullanılarak üretilir.
- Potlu ve düz dokumada iki rengin birbirine yansımaları şeklinde renklendirme yapılarak alaca dokuma üretilir.
- Düz dokumada esnek ve lastikli ip kullanılırsa kıvratma dokuma elde edilir.
- Çarşaf dokuması, bez ayağı tekniği ile üretilir.
- Potlu çarşaf; atkı ve çözgü ipliklerinin 1-2 veya 2-3 cm'lik mesafelerle ve 90°'lik açı ile kullanılması suretiyle dokunur.

Merzifon Dokuması genellikle top kumaş halinde piyasaya arz edilir. Sipariş üzerine farklı boyutlarda üretilmesi de mümkündür.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Merzifon Dokuması coğrafi sınırda köklü bir geçmişe sahiptir. Merzifon ilçesinin ekonomisinde ve kültüründe önemli bir yeri vardır. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunan Merzifon Dokumasının tüm üretim aşamaları, coğrafi sınırda gerçekleşir.

Denetleme:

Denetimler; Merzifon Ticaret ve Sanayi Odasının koordinasyonunda ve Merzifon Ticaret ve Sanayi Odası, Merzifon Halk Eğitim Merkezi ile Merzifon Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Terziler ve Hazır Elbiseciler Esnaf Odasından ürün konusunda uzman birer kişinin katılımıyla üç kişiden oluşan denetim mercii tarafından düzenli olarak yılda bir defa, gerekli görülen hallerde ve şikâyet üzerine ise her zaman gerçekleştirilir.

Denetime esas kriterlere aşağıda yer verilmektedir.

- Üretimde kullanılan ipliklerin ve dokuma tezgâhının uygunluğu.
- Özellikle pamuklu iplik ve kamçılı tezgâh kullanımı olmak üzere üretim metoduna uygunluk.
- Ürün özelliklerinin uygunluğu.
- Merzifon Dokuması ibaresi, logosu ve mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.